

บทที่ 2

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบล

ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลไร่สะท้อน อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอบ้านลาดไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ เป็นระยะทางประมาณ ๕ กิโลเมตร ประกอบด้วยพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๒๑.๐๘ ตารางกิโลเมตร (ประมาณ๑๓,๑๗๕ ไร่)

ทิศเหนือ ติดต่อ ตำบลหนองกะปูล, ตำบลท่าช้าง อำเภอบ้านลาด

ทิศใต้ ติดต่อ ตำบลท่าแลง อำเภอท่ายาง

ทิศตะวันออก ติดต่อ ตำบลตำหรุ อำเภอบ้านลาด, ตำบลยางหย่อง อำเภอท่ายาง

ทิศตะวันตก ติดต่อ ตำบลห้วยซ้อง, ตำบลห้วยลึก อำเภอบ้านลาด

ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม มีลำห้วยบ่อเป็และห้วยร่อและคลองชลประทานไหลผ่านตลอดแนว ทางตะวันตกและคลองชลประทานสายใหญ่ฝั่งซ้าย ทำให้สภาพพื้นที่มีความเหมาะสมในการทำเกษตร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทำนาก่อตั้งบ้านเรือนมีลักษณะกระจายเป็นกลุ่มๆ สภาพอากาศฤดูร้อน ร้อนปานกลาง อยู่ในชัยภูมิที่ฤดูฝนและน้ำหลาก มีโอกาสได้รับอุทกภัย ฤดูหนาวไม่หนาวนัก มีถนนสายหลัก ๒ สาย คือ สายทางหลวงจังหวัดเลียบคลองชลประทานฝั่งซ้าย และถนนสาย รพช.จากตำบลตำหรุ ผ่านหมู่ที่ ๗ , ๖ , ๘ ไปสู่ตำบลห้วยลึก

เส้นทางการคมนาคมและการติดต่อสื่อสาร

มีถนน รพช. สาย พบ ๔๑๖๘ หนองแก - บ้านชลประทานราษฎร์

สาย พบ ๓๐๓๕ บ้านลาด - บ้านพุกาม

เป็นเส้นทางสัญจรไปสู่ตำบลและอำเภออื่น

มีถนนลาดยางโยธาธิการ เชื่อมไปตำบลหนองกะปูล

มีถนน คสม. - คสล. เป็นถนนสายภายในหมู่บ้านทุกหมู่

การติดต่อสื่อสาร

ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข ๑ แห่ง

โทรศัพท์สาธารณะ - แห่ง

บ้านเรือน

จำนวนหลังคาเรือน ๑,๔๙๐ หลังคาเรือน

ลักษณะบ้านที่อยู่อาศัยและบริเวณ

บ้านเรือนส่วนใหญ่เป็นบ้านทรงไทยประยุกต์สองชั้น ชั้นบนเป็นไม้ ชั้นล่างเป็นปูน และบางส่วนเป็นบ้านไม้สมัยใหม่ การตั้งบ้านเรือนจะอยู่ไม่ไกลกันมากนัก มักจะรวมตัวกันเป็นกลุ่มๆ ในแต่ละกลุ่มจะเป็นเครือญาติกันแทบทั้งสิ้น

บริเวณภายในบ้านแต่ละหลังจะมีพื้นที่สำหรับปลูกพืชไม้ต่างๆ ส่วนใหญ่แล้วจะปลูกพืชสวนครัวไว้รับประทานภายในครอบครัว

เขตการปกครอง

มีจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด ๘ หมู่บ้าน ได้แก่

หมู่ที่ ๑ บ้านไร่มะนาว

หมู่ที่ ๕ บ้านไร่กร่าง

หมู่ที่ ๒ บ้านไร่มะโทรง

หมู่ที่ ๖ บ้านหนองแก

หมู่ที่ ๓ บ้านไร่สะท้อน

หมู่ที่ ๗ บ้านไร่ฝาง

หมู่ที่ ๔ บ้านไร่สะท้อน

หมู่ที่ ๘ บ้านไร่หัวโลด

จำนวนครัวเรือน และประชากร

จำนวนหลังคาเรือน ๑,๔๙๐ หลังคาเรือน และจำนวนประชากรทั้งสิ้น ๔,๙๗๘ คน แยกเป็นชาย ๒,๔๐๔ คน หญิง ๒,๕๗๔ คน

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	เพศชาย	เพศหญิง	รวม
๑	บ้านไร่มะนาว	๑๒๔	๒๑๙	๒๒๑	๔๔๐
๒	บ้านไร่มะโทรง	๑๘๔	๓๒๐	๓๔๐	๖๖๐
๓	บ้านไร่สะท้อน	๑๓๕	๒๑๕	๒๒๑	๔๓๖
๔	บ้านไร่สะท้อน	๑๑๖	๒๒๐	๑๙๗	๔๑๗
๕	บ้านไร่กร่าง	๓๘๑	๖๑๓	๖๘๗	๑,๓๐๐
๖	บ้านหนองแก	๒๑๐	๒๖๘	๓๑๓	๕๘๑
๗	บ้านไร่ฝาง	๑๙๑	๒๙๓	๓๒๗	๖๒๐
๘	บ้านไร่หัวโลด	๑๔๙	๒๕๖	๒๖๘	๕๒๔
	รวม	๑,๔๙๐	๒,๔๐๔	๒,๕๗๔	๔,๙๗๘

สภาพทางสังคมในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

ตำบลไร่สะท้อนมีศูนย์พัฒนาเด็ก ๑ แห่ง ตั้งอยู่ในพื้นที่หมู่ที่ ๗ บ้านไร่ฝาง , ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศรช.) ตำบลไร่สะท้อน หรือกศน.เดิม จำนวน ๑ แห่ง ตั้งอยู่ในพื้นที่หมู่ที่ ๖ บ้านหนองแก และมีสถานศึกษาในระดับประถมศึกษาจำนวน ๒ แห่ง คือ

๑) โรงเรียนวัดบ่อบุญ ตั้งอยู่ในพื้นที่หมู่ที่ ๑ บ้านไร่มะนาว ตำบลไร่สะท้อน เปิดสอน

ตั้งแต่ชั้นอนุบาล จนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

๒) โรงเรียนวัดหนองแก (กลุ่มวิทยาคาร) ตั้งอยู่ในพื้นที่หมู่ที่ ๖ บ้านหนองแก ตำบลไร่สะท้อน เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ และมีมัธยมศึกษาขยายโอกาส คือ เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.๑ – ม.๓)

นอกจากนี้ยังมีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้าน จำนวน ๘ แห่ง

ระดับการศึกษาของคนในชุมชน

ประชาชนในตำบลไร่สะท้อนส่วนใหญ่ที่มีอายุตั้งแต่ ๔๐ ปีขึ้นไป สำเร็จการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ และคนรุ่นใหม่ที่มีอายุต่ำกว่า ๔๐ ปี จะได้รับการศึกษาถึงขั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและอนุปริญญา กันเป็นส่วนใหญ่

ความคิดเห็นของคนในชุมชนเกี่ยวกับการศึกษา

ประชาชนมองว่าการศึกษาเป็นสิ่งที่จำเป็น ดังจะเห็นได้จากในปัจจุบัน ผู้ปกครองส่งเสริมให้บุตรหลานได้เรียนสูงๆ เพื่อที่จะได้มีงานดี ๆ ทำ และทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้นนอกจากนั้นผู้ปกครองให้บุตรหลานได้เรียน เพราะไม่อยากให้มาประกอบอาชีพเกษตรกรรมเหมือนกับตนเอง

สถาบันศาสนา

ชาวบ้านในตำบลไร่สะท้อนมีเชื้อสายไทยและนับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนประชากรทั้งหมด มีวัดในตำบลจำนวน ๒ แห่ง คือ วัดบ่อบุญ และวัดหนองแก ที่วัดเป็นศูนย์กลางทำพิธีกรรมทางศาสนา และประเพณีต่างๆของตำบลไร่สะท้อน

วัฒนธรรมประเพณีประจำตำบลไร่สะท้อน คือ

๑) ประเพณีสลากหาบ หรือพิธีงานถวายสลากภัตต์

พระภิกษุสงฆ์ (ระดับเจ้าอาวาส) ได้รับการนิมนต์ให้จับสลากหาบ ซึ่งในสลากหาบมีเครื่องอุปโภคบริโภค และวัตถุปัจจัยจำนวนหนึ่ง ซึ่งชาวบ้านของแต่ละครัวเรือนในตำบลจัดมาถวาย สลากหาบที่พระภิกษุสงฆ์ได้จับสลากเลือกไปนั้น เชื่อว่าจะทำให้เกิดสิริมงคลแก่ตนเองและครอบครัว

๒) ประเพณีสงกรานต์

มีการจัดการละเล่นและการแข่งขันกีฬาพื้นบ้านของไทย เช่น การรำวง เป็นต้น ซึ่งจะจัดในเดือนเมษายนเป็นประจำทุกปี

๓) ประเพณีงานลอยกระทง

เป็นการอนุรักษ์และส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณีไทย การแข่งขันกีฬาและการประกวดต่างๆ เช่น การประกวดนางงามนพมาศ การประกวดกระทง เป็นต้น โดยจะจัดขึ้นในเดือนพฤศจิกายนของทุกปี

๔) หนังตะลุงเมืองเพชร

ส่วนมากจะเล่นในงานแก้บนและงานศพ หลายคณะที่รับแสดงอยู่ทั่วไปจะเล่นในเวทีที่ปลูกเอาไ้วมีจอภาพด้านหน้า ใช้ภาพที่ฉลุจากหนังวัวตัวเมียและลงสีที่บกว่าหนังตะลุงปกติ มีดนตรีประกอบการเชิด เริ่มด้วยการโหมโรง การประกวดครู บอกรื่อง ดำเนินเรื่อง ในการแสดงหนังตะลุงต้องใช้คนเชิดหนัง ๒ คน คนตีกลอง ตีฉิ่ง เป่าปี่ และคอยส่งหนังอีก ๑ คน

๕) ประเพณีการแข่งขันวัวลาน

ช่วงหลังฤดูเก็บเกี่ยว ประมาณเดือนมกราคมเป็นต้นไป จะมีการแข่งขันวัวลาน การละเล่นซึ่งสืบทอดกันมาของชาวเมืองเพชร ที่นิยมใช้วัวในการทำนา เนื่องจากที่นาส่วนใหญ่เป็นนาดอน ไม่มีปลักเลน หรือแองน้ำให้ความลงไปแช่เล่น การแข่งขันวัวลานมีที่มาจากการเล่นวัว ซึ่งจะนำวัวมาผูกติดกัน แล้วต้อนวัวให้เดินย่ำไปบนข้าว โดยบังคับให้เดินเป็นวงกลม ชาวเมืองเพชรได้นำวิธีการนวดข้าวนี้มาปรับให้เป็นการแข่งขัน โดยสนามแข่งวัวเป็นลานกว้าง มีหลักไม้อยู่กลางลาน เรียกว่า “ เสากีต ” มีเชือกห้วง ซึ่งเป็นเชือกมนิลาเส้นใหญ่ คล้องไว้โคนเสา

ในการแข่งขัน คนเลี้ยงวัวจะนำวัวซึ่งเชือกพรวนคล้องคอกอยู่มาผูกทับกับเชือกห้วง เรียงแถวกันออกไปเป็นภาพรวม ๑๙ ตัว วัวจำนวน ๑๙ ตัวนี้จะแบ่งออกเป็นสองฝ่าย โดยวัว ๑๘ ตัวแรกนับจากโคนกีตจะเรียกวัวคาน เฉพาะตัวที่ ๑๘ เรียกว่าวัวรอง ซึ่งเป็นตัวสำคัญที่จะต้องแข่งกับวัวตัวที่ ๑๙ ซึ่งเป็นวัวฝ่ายตรงกันข้าม เรียกว่า “ วัวนอก ” เมื่อคนเลี้ยงปล่อยวัวออกวิ่งแล้ว หากวัวนอกสามารถวิ่งแซงเข้าใน และลากวัวรองตามไปอย่างไม่เป็นขบวนได้ ถือว่าฝ่ายวัวนอกชนะ ถ้าวัวรองวิ่งนำไปจนวัวนอกตามไม่ทัน หรือหลุดเข้าหลังวัวรอง จะถือว่าวัวรองหรือวัวคานเป็นฝ่ายชนะ แต่ถ้าเชือกพรวนของวัวนอก หรือวัวคานเกิดขาดคณะวิ่ง ถือว่าฝ่ายนั้นเป็นผู้แพ้

ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการจัดการแข่งขันวัวลาน คือ นายสนาม หรือผู้จัดการแข่งขัน ซึ่งเป็นคนเชิญพวงวัว จากคอกต่างๆมารวมแข่งขัน ติดต่อของรางวัลจากสปอนเซอร์ให้กับผู้ชนะ รวมทั้งดูแลจัดเตรียมสนามแข่งขัน ดังนั้น นายสนามจึงต้องเป็นผู้กว้างขวาง รู้จักผู้คนมาก มิฉะนั้นก็จะไม่อาจเชิญพวงวัวมาแข่งได้ สำหรับนายพวงหรือเจ้าของคอกวัว จำเป็นต้องมีทุนทรัพย์สูง พอที่จะใช้จ่ายสำหรับการทำคอก ค่าอาหาร หรือค่าตัววัวที่ต้องการ และมีลูกน้องหรือคนที่คอยช่วยเลี้ยงวัว

สุขภาพอนามัย

โรคภัยไข้เจ็บ

สาเหตุการป่วยหรือกลุ่มโรค

๑. โรคระบบทางเดินหายใจ
๒. อาการแสดงและสิ่งผิดปกติที่พบได้จากการตรวจทางคลินิกและทางห้องปฏิบัติการที่
๓. ไม่สามารถจำแนกโรคในกลุ่มอื่นได้
๔. สาเหตุจากภายนอกอื่น ๆ ที่ทำให้ป่วยหรือตาย
๕. โรคเกี่ยวกับต่อมไร้ท่อ โภชนาการ
๖. โรคระบบกล้ามเนื้อ รวมโครงร่างเนื้อเยื่อ
๗. โรคระบบไหลเวียนเลือด

คลินิกของรัฐและเอกชน

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลไร่สะทอน ๑ แห่ง

องค์กร/กลุ่มในตำบล

๑. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นการให้สมาชิกกู้ยืมเงิน และให้เงินกู้ยืมแก่เกษตรกร
๒. กลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านเกษตรกร
๓. สหกรณ์เครดิตยูเนียน
๔. กลุ่มอาชีพองค์กรสตรีตำบล
๕. กลุ่มเกษตรกรโครงการขยายปรับปรุงเมล็ดพันธุ์
๖. กองทุนหมู่บ้าน
๗. กลุ่มฉาบปทกิจศพสงเคราะห์ประจำหมู่บ้าน
๘. ตลาดนัด
๙. กองทุนยา
๑๐. กลุ่มอาชีพการทำดอกไม้จันทน์ตำบลไร่สะท้อน
๑๑. ชมรมผู้สูงอายุ
๑๒. ชมรมอาสาสมัครสาธารณสุข
๑๓. ชมรมสร้างสุขภาพ
๑๔. ชมรม TO BE NUMBER ONE

สาธารณูปโภค

ไฟฟ้า

มีอัตราการใช้ไฟฟ้า จำนวน ๑๐๐ %

น้ำประปา

ประปาหมู่บ้าน จำนวน ๘ แห่ง

ถนนในชุมชน

มีถนน คสม. เป็นถนนภายในหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน

การกำจัดขยะและของเสียในชุมชน

ประชาชนส่วนใหญ่ทิ้งขยะลงในถังขยะที่อบต. ไร่สะท้อนจัดไว้ให้ตามครัวเรือน และนำขยะไปทิ้งที่บ่อขยะ

บ้านห้วยตาแกะ ตำบลท่าแลง

องค์กรที่ให้บริการในชุมชน

สหกรณ์ ๑ แห่ง

ปั้มน้ำมัน ๒ แห่ง

ศาลาเอนกประสงค์ ๘ แห่ง

สภาพทางเศรษฐกิจ

การอาชีพ

เนื่องจากสภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม จึงมีความเหมาะสมในการทำการเกษตรกรรม ส่วนใหญ่เป็นการทำนา และมีบางส่วนที่ทำไร่ ทำสวนและปลูกผัก สำหรับการทำนาส่วนใหญ่สามารถทำได้ปีละ ๒ ครั้ง หากชลประทานเปิดน้ำซึ่งอาศัยน้ำจากชลประทานเป็นหลัก หลังฤดูการ ทำนาจะปลูกพืชไร่และพืชผักสวนครัว ในด้านการเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ โค กระบือ สุกร เป็ด และไก่ ส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงสำหรับบริโภคและใช้งาน และขายทำรายได้บ้างพอสมควร นอกจากนี้ยังมีบ้างที่ทำน้ำตาลโตนด รั้งจ้าง ค้าขาย และรับราชการแต่ไม่มากนัก

รายได้ต่อครอบครัว

รายได้เฉลี่ยประชากรในตำบลไร่สะท้อน ๓๐,๐๐๐ บาท ต่อปี

สภาพทางการเมือง

ลักษณะการปกครองท้องถิ่น (ในชุมชน)

ตำบลไร่สะท้อนแบ่งการปกครองออกเป็น ๘ หมู่บ้าน ได้รับการประกาศเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ โดยทั้ง ๘ หมู่บ้าน เป็นเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเต็มพื้นที่ จัดเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยทำให้มีฐานะเป็นนิติบุคคลและราชการบริหารส่วนท้องถิ่น มีอำนาจและบทบาทหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ จนถึงแก้ไขฉบับปัจจุบัน และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง และได้ปรับขนาดเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๑

ลักษณะการปกครองในตำบลไร่สะท้อน แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ

ส่วนบริหาร เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไร่สะท้อน ที่จะบริหารทรัพยากรและงบประมาณต่างๆ เพื่อนำมาพัฒนาตำบลไร่สะท้อน ให้ทัดเทียมกับตำบลอื่นๆ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลไร่สะท้อนจะมีการแบ่งบทบาทหน้าที่เป็นฝ่ายต่างๆ ผู้ที่เข้ามาดำรงตำแหน่งแต่ละตำแหน่งนั้นมาจากการเลือกตั้งและการแต่งตั้ง โดยมีพระราชบัญญัติการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลรองรับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไร่สะท้อน จะประสานงานกับการปกครองท้องถิ่น คือ กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน มีจำนวนสมาชิกสภาอบต. ๑๖ คน

ส่วนปกครอง เป็นอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะต้องนำนโยบาย/โครงการต่างๆของรัฐไปสู่การนำไปปฏิบัติในชุมชน และยังมีหน้าที่ในการดูแลความสงบสุขในชุมชน และเป็นผู้รวบรวมความต้องการของชุมชนไปสู่การนำไปแก้ไขต่อไป ผู้นำในส่วนนี้มาจากการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย

โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล มีพนักงานประจำที่เป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ทำงานประจำวัน โดยมีปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหัวหน้า งานบริหารภายในองค์การมีการแบ่งออกเป็นหน่วยงานต่าง ๆ ได้เท่าที่จำเป็นตามภาระหน้าที่ขององค์การบริหารส่วน ตำบลแต่ละแห่งเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบอยู่ เช่น

- 1) สำนักงานปลัด อบต.
- 2) กองคลัง
- 3) กองช่าง
- 4) ส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

